

- Dobrovoljci ali prostovoljci.** — Delo 28. 7. 1962.
- Kdo je bil Milan Gorup?** — TV-15, 27. 4. 1965.
- Značilnosti preporodovskega gibanja na Slovenskem v zadnjih dveh letih pred prvo svetovno vojno.** — Hauptmannov zbornik. Razprave SAZU, Razred za zgodovinske in družbene vede V, 1966, str. 389—419.
- Diskusija k oktobrski revoluciji in Slovincem.** — Prispevki za zgodovino delavskega gibanja 1967, str. 497—499.
- Ob 50. obletnici preboja solunske fronte.** — Naši razgledi 5. 10. 1968.
- »Pure cecoc« je bil Slovenec. — Delo 18. 5. 1968.
- Zgodovinska resnica. Velika ofenziva. Ob 50-letnici preboja solunske fronte.** — Delo 21. 9. 1968, sobotna priloga in Delo 22. 9. 1968 (popravek).
- Dobrovoljci-Slovinci in borci za severno mejo.** — Delo 3. 10. 1969.
- Boj preporodovcev-dobrovoljcev v dveh svetovnih vojnah za osvoboditev in združitve naših narodov.** — Preporodovci proti Avstriji. Ljubljana 1970, str. 75—94.
- Dobrovoljci proti Avstro-Ogrski med prvo svetovno vojno 1914—1918.** — Ljubljana 1978. 192 str.

Nataša Stergar

PROF. BOGO TEPLÝ

(Velika Loka 10. 1. 1900—Maribor 13. 7. 1979)

Dne 13. julija 1979 je v Mariboru preminil Bogo Teplý, slavist, zgodovinar in upokojeni ravnatelj mariborskega pokrajinskega muzeja.

Bogo Teplý se je rodil 10. januarja 1900 v Veliki Loki kot sin železniškega uradnika. Osnovno šolo in gimnazijo je obiskoval v Kranju, maturiral pa je v Novem mestu. Studije slavistike in zgodovine je opravil v Zagrebu in Ljubljani, kjer sta ga kot profesorja pritegnila predvsem Ivan Prijatelj in Ljudmil Hauptman:

Leta 1922 je Bogo Teplý nastopil službo profesorja v Mariboru, ki mu je ostal zvest s presledkom vojnih let in kratek čas po vojni vse do konca življenja. Ko je leta 1949 ravnatelj mariborskega muzeja Franjo Baš odšel na novo službeno mesto v Ljubljano, so vodstvo muzeja zaupali Bogu Teplýju. Kot muzejski delavec je Teplý deloval do svoje upokojitve v letu 1963. Zadnjih šestnajst let se je v univerzitetni knjižnici v Mariboru posvečal izpisovanju političnih, gospodarskih in kulturnih podatkov iz starejšega mariborskega časopisja. Čeravno je zadnja leta bolehal, je sklenil svoje življenje sredi dela, duhovno svež in živo zavzet za kulturno dogajanje.

V Teplýjevem življenjepisu se določno zaokrožujejo štiri področja zanimanja in delovanja. Bogo Teplý je bil prizadeven in tudi uspešen pedagog, ki je znal svojim učencem zbuditi zanimanje za slovenski jezik in domačo zgodovino. Zavedal se je, da opravlja poslanstvo vzgojitelja mladega rodu ob severni meji, zavedal se je tudi socialno in nacionalno neizravnanih razmer in časa, ki je že nosil v sebi slutnje bližajoče se vojne in usodnih sprememb.

Drugo področje Teplýjeve dejavnosti se je krepilo z njegovo predanostjo socialističnemu svetovnemu nazoru in njegovo zavzetostjo za predvojno delavsko gibanje. Teplý je aktivno deloval v vodstvu zveze Svoboda, predaval je delavcem in pisal v Koledar Cankarjeve družbe, revijo Svoboda in Delavsko politiko, večinoma pod psevdonomom Sigma in Talpa. Posebej je ostal v spominu njegov otvoritveni govor, ki ga je imel kot predsednik na velikem shodu Svobod v Celju leta 1935. Pomembna je vrsta njegovih razprav o marksizmu, prav tako tudi njegovi prevodi del naprednih pisateljev iz svetovne književnosti. Tudi v ocenah, ki jih je pisal o literarnih, gledaliških in likovnih delih, je opozarjal na socialno tematiko in podčrtaval v njih kritične misli. Že zgodaj se je uvrstil med ljudi, ki so zavestno utirali pot naši revoluciji.

Tretje področje, na katerem je Bogo Teplý zapustil močno sled, je zajemalo kulturo: gledališče, knjižnice, muzej, zgodovinsko in muzejsko društvo v predvojnem Mariboru, po osvoboditvi pa predvsem muzejstvo. Čeravno je bil aktiven muzejski delavec samo štirinajst let, se je Bogo Teplý v teh letih razvil v izredno dejavnega muzealca. Skrbno je vodil mariborski muzej, utrjeval v njem raziskovalno delo in tako poglobljeno muzejsko poslanstvo prenašal tudi na svoje sodelavce. Njegova zasluga je, da se je muzejstvo v Mariboru bistveno okrepilo in da so iz pokrajinskega muzeja izšle nove kulturne ustanove — umetnostna galerija,

muzej narodne osvoboditve in zavod za spomeniško varstvo. Bogo Teplý se je močno zavzemal za kompleksnost in interdisciplinarnost v muzejstvu, uspešno se je uveljavljal v slovenskih in jugoslovanskih muzejskih krogih.

Cetrto Teplýjevo področje je bila zgodovina. O tej njegovi dejavnosti priča dolga vrsta razprav in člankov. Posebej naj omenimo na tem mestu razpravljanja o odsevih gospodarskih in socialnih razmer v stoletju pred marčno revolucijo v našem slovstvu, ki so izhajala dlje časa pod različnimi naslovi v Naših obzorjih, in obsežno sliko mariborskega razvoja, ki jo je podal v vodniku po mestu in okolici (1955). Dragocen prispevek k preučevanju zgodovine Maribora pomenijo tudi že omenjeni izpiski iz mariborskega časopisja, ki jih je nad 150.000 listkov in so že doslej koristno rabili prenekateremu preučevalcu mariborske in slovenještajerske zgodovine.

Za svoje delo je Bogo Teplý prejel več priznanj, med drugim Valvasorjevo nagrado za muzejsko delo, ob petinsedemdesetletnici mariborskega Zgodovinskega društva pa je bil imenovan za njegovega častnega člana in za zaslužnega člana Zgodovinskega društva za Slovenijo ter bil odlikovan z redom dela z rdečo zastavo.

Bogo Teplý je rad pripovedoval, da je čustveno razpet med Gorenjsko in Dolenjsko, kjer je preživel svojo mladost. Nič manj in nemara še bolj pa sta ga priklenila Štajerska in z njo Maribor.

Z Bogom Teplýjem smo izgubili zaslužnega zgodovinarja in kulturnega delavca, predvsem pa človeka s presodno širino in plemenitostjo.

Sergej Vrišer

IZBOR IZ POVOJNE BIBLIOGRAFIJE PROF. BOGA TEPLÝJA

Izbor upošteva predvsem objave z zgodovinsko in muzejsko tematiko. Zato naj opozorimo še na izčrpnjšo Teplýjevo bibliografijo, ki jo je leta 1977 pripravila Cirila Gabron-Vuk in jo hrani Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani; bibliografijo smo primerjali s pripravljanim izborom ob redakciji le-tega.

V izboru pri objavah posameznih let po abecedi urejenim razpravam in člankom sledijo še knjižne ocene.

1950:

Delo mariborske podružnice zgodovinskega društva pri preučevanju kmetijstva. — Ljudska pravica 29. 1. 1950.

Ob smrti dr. Franceta Kidriča. 23. 3. 1880—11. 4. 1950. Nova Obzorja III, 1950, št. 5, str. 241—242.

Skupaj z Ivanom Meznaričem: Odprava hišne gobe ter obnova viške dvorane v mariborskem gradu. — Varstvo spomenikov III, 1950, št. 3—4, str. 141—148.

1951:

Delo Pokrajinskega muzeja v Mariboru v letih 1951 in 1952. — Varstvo spomenikov IV, 1951—52, str. 140—142.

Kulturni pomen naše reformacije. — Vestnik. Glasilo OF za mariborsko okrožje. 29. 9. 1951.

Obnova mestnega magistrata v Mariboru. — Varstvo spomenikov IV, 1951—1952, str. 40.

Obnova rojstnega doma Stanka Vraza in slovesnost ob stoletnici pesnikove smrti. — Nova obzorja IV, 1951, št. 7—8, str. 503—504.

Podložniško vprašanje v stoletju pred marčno revolucijo. — Nova obzorja IV, 1951, št. 6, str. 362—373, št. 7—8, str. 451—467.

Razvoj kmetijstva pri nas v stoletju pred marčno revolucijo. — Nova obzorja IV, 1951, št. 1, str. 20—30.

1952:

Iz zgodovine kmetijstva v Podravju. Slovenske gorice. — Večer 24. 9. 1952.

Iz zgodovine kmetijstva v Podravju. — Orači, I, 1952, št. 1, str. 5—7.

Kako in kaj je z mariborsko galerijo. — Vestnik. Glasilo OF za mariborsko okrožje. 25. in 26. 7. 1952.

Maribor od davnine do naših dni. — Tovariš VIII, 1952, št. 45, str. 909—910.

Mitrov kult. — 7 dni, 7. 10. 1952.

Odsevi gospodarskih in socialnih razmer v stoletju pred marčno revolucijo v našem slovstvu. — Nova obzorja V, 1952, št. 3, str. 145—159, št. 4, str. 239—245, št. 5, str. 310—317, št. 6, str. 377—381, št. 7—8, str. 444—457, št. 9, str. 537—542, št. 10, str. 585—594, št. 11, str. 662—671.

1953:

Janko Glazer — šestdesetletnik. — Nova obzorja VI, 1953, št. 3, str. 145—148.

Književnost in gospodarstvo. Odsevi kapitalističnega razvoja in meščanskega življenja v naši knji-